

K A R D É S L A N T

A TÖRTÉNELMI VITÉZI REND, PEST TÖRZSSZÉKÉNEK
KULTURÁLIS ÉS IRODALMI HÍRLEVELE 2023. JÚLIUS

A július az aratás hónapja.

Az aratást és a betakarítás eredményességét számos népszokás övezi.

Az aratást kalapemeléssel, imádsággal, fohászkodással kezdték. A munkálatokhoz szükséges eszközöket a templomkertben összegyűjtötték, ahol a pap megszentelte, majd az aratók a búzatábla szélén letérdeltek, keresztet vetettek, s elkezdődött az aratás.

Az első és az utolsó learatott búzaszálaknak nagy jelentőséget tartottak, ha az elsőből készített kévéből ettek a baromfik, akkor attól egészségesek és termékeny lettek, ha pedig az arató a derekára kötötte, elűzte a fájdalmát. Az utolsó kévéből aratókoszorút készítettek, amit a gazdának adtak váltság fejében, amit ő a mestergerendára akasztott. Ebből a koszorúból kimorzsolt szemeket a vetendők közé keverték tavasszal, hogy jó termés legyen, jelezve a munka végeztét.

Az aratókat elsőként meglátogató gazdát a learatott gabona szalmájával megkötözték, aki borral és pénzzel kiválthatta magát.

A legtöbb aratási szokás az aratás végéhez kapcsolódott. Egy talpalatnyi gabonát meghagytak aratatlanul, hogy jövőre is jó termésük legyen, és hogy jusson az ég madarainak is.

Aratási ünnepségeket is rendeztek, ahol az aratással és búzával kapcsolatos dalokat énekelték:

*„Arass rózsám, arass, megadom a garast.
Ha én meg nem adom, megadja galambom.”*

Népi megfigyelések:

- ha július nem főz, szeptembernek nem lesz mit ennie,
- Sarlós Boldogasszony napi eső, Lőrinc-napig tart,
- ha Mária-Magdolna napján (július 22.) szép az idő, jót tesz; ha rossz, úgy ártalmas,
- ha Anna (július 26.) napján a hangyák bolyokat készítenek, úgy csapadékos tél lesz,
- Ernő napi (július 31.) eső, langyos telet hoz.

Népi mondóka

Esős Illés rossz,
mert áldást nem hoz.
Jakab napja vihart szül,
Magdolna sárban csücsül.
Anna asszony reggele

már hűvös, ne játssz vele.
Mihelyt a pók széttépi hálóját,
Jön a felhő, s rögtön tartós esőt
ád.

Gábor Áron

A magyar nemzeti hős, Lemhényi Gábor Áron néven született egy székely határőr-családba, 1814. november 27-én a háromszéki Berecken. Katonai gyökerei, a hazaszeretetre való nevelés is innen származik: apja, Gábor István nem csak főjegyzőként dolgozott, hanem a gyalog határőrkatonák rendjéhez is tartozott, a 15. határőrezred állományában szolgálva. A családi tradícióra figyelemmel a család férfitagjainak – így Áronnak, valamint Imre és Dénes öccseinek – 18 és 50 éves koruk között katonai szolgálatot kellett teljesíteniük.

„Ha a haza mindenkifelett, akkor néhány mesterember se emelje magát a haza fölé. Hanem legyen jelszava: a hazáért mindent a legjutányosabban.”

(Gábor Áron cikke a Honvéd című lapban, 1849. május 5-én)

Bartis Ferenc

1936-ban született, Gyergyószárhegyen. Iskoláit székely városokban végezte, majd öt különböző fakultáson tanult, amíg sikerült diplomáznia. A magyarázat: 1956-os kijelentéseiért, nyilvános fellépéséért, a romániai megtorlás áldozata lett. Kiszabadulása után egy ideig a marosvásárhelyi „Új élet” riportere. 1984-ben Magyarországra telepedett. Az utolsó éveinek költészete, hangsúlyozottan a nemzeti ideológia vonalán helyezte el a szerzőt. 1972-ben jelent meg Forrás-kötete (Konok szeretet), 1989-ben a Szépirodalmi Könyvkiadó *Útravaló érkezőknek* címmel válogatott verseit hozza. 2006-ban. Budapesten hunyt el.

Küszöbsorsúak

Ti
küszöbsorsú, félénk emberek,
kik nem vagytok se kint, se bent,
kik nem mertek tartozni sehova,
bármilyen is legyen a rend -
rajtatok mindenki áttapos,
s a bátrak lába megbotlik bennetek.

A pozsonyi csata

Lengyel Attila: A pozsonyi csata

A pozsonyi csata történelemírásunk egyik méltatlanul elfeledett csatája. Nem őrizte meg méltóképpen a magyar történelmi emlékezet, pedig mind méreténél, mind pedig jelentőségénél fogva a magyar történelem egyik legkiemelkedőbb eseménye, legnagyobb diadala volt.

Jelentősége felmérhetetlen, hiszen a Kárpát-medencében végleg megtelepedő őseink napjainkig kiható tettet hajtottak végre 907-ben Pozsony alatt. Legyőzték Gyermek Lajos király (900-911) hatalmas hadát, mely a 900-906 között elfoglalt bajor területek visszaszerzésével döntő csapást akart mérni eleinkre. A magyarok hatalmas győzelmével végző csata biztosította számunkra a Kárpát-medence teljes birtokbavételét. Ezután a nyugati határ az Enns folyóig tolódott ki, és csaknem száz éven át ez lett nemzetünk nyugati

védvonalára. A Magyar Nagyfejedelemség megmutatta, hogy képes határait bármilyen komoly támadó erő ellen is megvédelmezni. Tudatosította a szomszédos népekkel, hogy a Kárpát-medence jogos örökösei lettünk és maradunk, míg „magyar vér” folyik ereinkben.

A pozsonyi csata a Kárpát-medencében hazára lelő magyarság korai történetének első olyan hadi eseménye, melynek tükrében összefüggéseiben ragadható meg a honfoglaló törzsszövetség hadügyének néhány fontos kérdése, mint a katonai felderítő tevékenység, a békében is fegyverben tartott csapatok bevetetősége, a haderő mozgósításának kérdése, a gyeplő elve, -rendeltetése és -tagozódása, a határvédelem és a könnyűlovas-csapatok alkalmazása. A haderő mellett a győzelem a magyar állam gazdagságát, fejlett iparát és szervezettségét is bizonyította. A győzelemben a katonákon kívül az egész nemzet derekasan kivette a részét. Volt ki fegyverrel a harcmezőn, míg mások a kohók, kovácsműhelyek füstjében, a bányagödrökben görnyedezve, vagy a szántóföldeken izzadva, hogy a harcosnak is meglegyen a mindennapi kenyere.

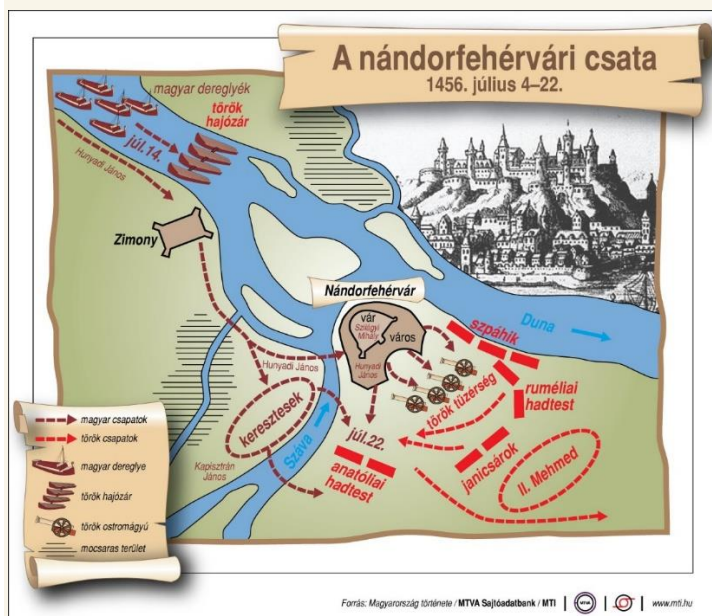
Egressy Béni

Galambos Pál református lelképásztor és Juhász Julianna fia. Iskoláit a miskolci református gimnáziumban és a sárospataki főiskolán végezte. Kedvezőtlen anyagi viszonyai miatt (apja időközben meghalt, özvegyet és hat gyermeket hagyván hátra) nem folytathatta iskoláit, 1833-ban Mezőcsáton iskolamesterséget vállalt; ez időből valók zsolrtanulmányai, melyekhez később, mint színész is visszatért. 1830-ban meglátogatta bátyját, Egressy Gábort, aki már akkor a kassai színtársulat tagja volt. E látogatás elhatározta jövőjét: kardaloknak állott. 1834-ben a kassai és a kolozsvári társulattal lépett fel. A színészi pályán tanult meg franciául, olaszul és németül. Éjjelnappal tanult, tenorral akarta magát kiképezni és valódi, művelt színésszé. 1838-ban Olaszországba ment, hogy énekelni tanuljon. Gyalog indult útnak és megjárta Fiumét, Triesztet, Velencét, Padovát és Milánót; e helyekről küldött leveleinek egy részét az akkori magyar lapok közölték. 1843-ban került a pesti Nemzeti Színházba, karénekesként. Már 1840-től foglalkozott zeneszerzéssel, ő volt Petőfi Sándor verseinek első megzenésítője és számos népies műdal szerzője. Legnagyobb sikerét Vörösmarty Mihály *Szózat* című versének megzenésítésével aratta, amelyet 1843. május 10-én mutattak be a Nemzeti Színházban. Foglalkozott színművek, operaszövegek írásával és

fordításával is. Egressy írta a *Bátori Mária* és az 1844-ben bemutatott *Hunyadi László* című operák szövegkönyvét, amelyek zenéjét Erkel Ferenc szerezte. Katona József drámáját, a *Bánk bánt* is átdolgozta és az opera szövegét nem sokkal halála előtt átadta Erkelnek. Ennek a bemutatójára azonban tíz évvel később, 1861. március 9-én került sor. Részt vett az 1848-49-es szabadságharcban, Kápolnánál meg is sebesült. 1849 szeptemberében honvéd főhadnagyként ott volt a komáromi vár védői között. Itt írta a *Klapka-indulót*. A szabadságharc leverése után Klapka György menlevelével szabadult és visszatért a színpadra. Összesen 47 zeneművet írt, melyek közül 35 jelent meg nyomtatásban. Magyarra fordított 50-nél több színdarabot és 19 operaszöveget.

A nándorfehérvári diadal

A nándorfehérvári diadal a magyar–török háborúk egyik jelentős eseménye, amelynek során 1456. július 4–21. között a keresztények (magyarok és szerbek), Szilágyi Mihály vezetésével, hősiességgel védték Nándorfehérvár (a mai

Belgrád) várát, II. Mehmed török szultán nagy túlerőben levő ostromló seregével szemben.

II. Mehmed július 4-én vette ostrom alá a Szilágyi Mihály 7 ezres serege által védett várát. Az addig 10 ezer fős haderejével a vártól elzártan állomásozó Hunyadi János, egy július 14-én zajlott ütközetben, áttörte a török hajózárat a Dunán, és csatlakozott sógora, Szilágyi Mihály várát védő seregéhez. Az egyesült magyar sereg július 21-én visszaverte II. Mehmed támadását, majd július 22-én kitört a várból, és az akkor már 70 éves, Kapisztrán János ferences szerzetes irányítása alatt álló 30–35 ezer kereszties harcos segítségével vereséget mért a török hadseregre, melyet időközben pestis és ellátási nehézségek is sújtottak. Az eseményt a magyar hadtörténelem – tekintettel kivívásának körülményeire és hosszú távú következményeire, illetve nemzetközi jelentőségére – az egyik legjelentősebb magyar győzelemként tartja számon. A győzelem mintegy hetven évre megállította a törökök további európai terjeszkedését, és Magyarország meghódítására irányuló próbálkozását. A csatát megelőzően, pápai rendelettel bevezetett déli harangszó, a keresztény világban, azóta a nándorfehérvári diadalra emlékeztet. III. Kallixtusz pápa augusztus 6-án szerzett tudomást a kereszténység e természetfölöttinek látszó győzelméről a pogány betolakodókon, így 1457-től erre a napra tette a Krisztus színeváltozása ünnepét.

A Vizsolyi Biblia másnéven Károli-Biblia

A név a fordítójára, és a nyomtatás helyre (Vizsoly) utal. Elsősorban az irodalomtörténet jelentőségű alkotás.

Károli Gáspár gönci lelkész műve, Thúri Mátyás szántói, Czeglédi János vizsolyi és Huszti Imre gönci lelkészek, továbbá Károli testvére, Miklós, valamint Pelei János és Károli Béla rektor közreműködésével. A nyomtatás költségeit Rákóczi Zsigmond egri várkapitány és Vizsoly földesura, Báthori Zsigmond országbíró, valamint Drugeth Bálint zempléni főispán és Mágócsy Gáspár földesúr biztosították. A címlapja szerint „nyomtattatott Mantskovit

Bálint által”, aki a Galgócon (Nyitra vármegye) működő Bornemissza Péter nyomdájának tipográfusa volt.

Károli Gáspár bevezetője szerint: „Miképpen azért külső képpen Isten az, aki minket eltart és az mi életönket táplálja, de úgy, ha az mi hivatalunk szerint kenyeret keresünk: azonképpen az Isten lelke az, aki az mi szívünkben lelkünkben cselekszik, hitet formál, ujonnan szül, de nem különben, hanem az igének hallgatásából. Ha azért azt akarjuk, hogy az Isten mi bennünk cselekedjék, ne legyen mielőttünk semmi becsületesb az Istennek igéjénél, annak hallgatásánál, olvasásánál és tanolásánál.”

A fordítása 3, nyomtatása 1,5 év alatt készült el. 1590-ben 2412 oldalon, kb. 800 példányban jelent meg (52 fennmaradt példányáról tudunk, ezekből 24 db országhatárainkon belül, 1 a vizsolyi templomban van). 1608-ben és 1612-ben Szenczi Molnár Albert, miután „igazgatta, néhol meg is jobbította”, újra kiadta. Rajta kívül is minden kiadó javított, csiszolt, változtatott rajta. 1685-ben Misztótfalusi Kis Miklós, 1705-ben Szatmárnémeti Pap István és Török Ferenc, 1765-ben Óri Fülep Gábor és Balogh Soós Mihály stb. Több tárgyi tévedése és nyomdahibája mellett, egészében véve, kiemelkedő mérföldköve a magyar nyelvi és irodalmi stílus fejlődésének, megalapozója irodalmi nyelvünknek.

Szent László

I. László, vagy Szent László, a Lengyel Királyság területén született, 1040 körül – elhunyt Nyitrán 1095. július 29.-én. 1077-től magyar király, 1091-től haláláig pedig horvát király. I. Béla király és Richeza királyné másodszülött fia. Nevéhez fűződik a magántulajdon védelmének megszilárdítása, Horvátország elfoglalása (1091) és az első magyar szentek avatása. Őt magát is szentté avatták 1192-ben. Kivételes fizikumja miatt nevezik az „Isten atlétájának” is. I. Béla király halála (1063) után Géza és

László hercegek elismerték unokatestvérüket, Salamont, törvényes királynak, akivel a következő évtizedben jó kapcsolatuk volt. A nevezetes történet a kun által elrabolt leánnyal ebből a korszakból származik. Kapcsolatuk az 1070-es években romlott meg, és a hercegek fellázadtak Salamon ellen. A trónt Géza 1074-ben szerezte meg, de az ország nyugati határvidékén Salamon uralkodott tovább. Ebben az időben László volt Géza legfőbb tanácsadója. Géza halála (1077) után hívei László mellé álltak, és őt tették meg királynak. Salamon IV. Henrik segítségével ellenállt; László az investitúraharcban IV. Henrik ellenfeleit támogatta. Salamon 1081-ben lemondott, de utána mégis megpróbálta visszaszerezni a koronát. Emiatt László bebörtönözte, de két évvel később a szentté avatások alkalmával szabadon engedte. A sorozatos belviszályok után Lászlónak helyre kellett állítania a közbiztonságot, a lopást és rablást csonkítással vagy halállal büntette. 1091-ben elfoglalta Horvátország legnagyobb részét, ami a középkori Magyar Királyság terjeszkedésének kezdetét jelentette. Keleten legyőzte a kunokat és a besenyőket, amivel a keleti határokat 150 évre biztosította. Az utolsó években éppen a horvát hódítás miatt romlott meg a kapcsolata a Szentszékkal, mert a pápa a saját hűbérbirtokának tekintette a megszerzett horvát területet, amit László nem ismert el. A legendák kegyes lovagkirályként mutatják be, mint a késő lovagkori lovagi eszmény megtestesítőjét.

Júliusi jeles napok

Július 1.

II. Lajos magyar király születése

Megszületett Kisfaludi Stróbl Zsigmond szobrász

Megszületett Semmelweis Ignác, az anyák megmentője

Július 2.

Sarlós Boldogasszony napja

Gábor Áron elesett az uzoni csatában

Elhunyt Kruspér István, a korszerű magyar mérésstudomány egyik megteremtője

Július 3.

Than Mór elkészíti az első magyar bélyeg tervezetét

Július 4.

Megszületett Bartis Ferenc költő

Véget ér Corvin János politikai pályafutása

Portugáliai Szent Erzsébet, II. András király dédunokája, halála

Megszületett Szinyei Merse Pál festő

Július 4-7.

A pozsonyi csata

Július 5.

Elhunyt Hevesy György Nobel-díjas magyar vegyész

Csontváry Kosztka Tivadar festő születésnapja

Elhunyt Than Károly vegyész

Megszületett Teleki Blanka a nőnevelés szószólója

Július 6.

Megszületett Baross Gábor, a 'vasminiszter'

Július 7.

Bartók Béla újratemetése

Elhunyt Wenckheim Béla magyar politikus, miniszterelnök

Július 8.

Megszületett Kandó Kálmán elektromérnök

I. Rákóczi Ferenc halála

Pauler Gyula történész halála

Július 9.

Drégely vár védelménél elesett Szondi György várkapitány

Elhunyt Pósa Lajos, a magyar gyermekirodalom klasszikusa

Július 10.

IV. László halála

Július 11.

Elhunyt Reviczky Gyula költő, író

Július 12.

Elhunyt Vitéz Csörgei Károly a Trianoni döntés hadi béklyóinak feszegetője

Július 13.

Elhunyt Falu Tamás író

Július 14.

Az 1848/49-es szabadságharc utolsó győztes csatája

Július 15.

Királyvá választják Ulászlót

Július 16.

Karmelhegyi Boldogasszony ünnepe

Elhunyt Benczúr Gyula festő

Július 17.

Elhunyt Egressy Béni zeneszerző

Július 18.

Megszületett Keleti Károly, a hazai szervezett statisztikai szolgálat egyik megteremtője

Megszületett Nyíró József erdélyi író

Szent Hedvig ünnepe

Július 19.

Megszületett Móra Ferenc író

Július 20.

Befejeződött Károlyi Gáspár fő művének a Vizsolyi Bibliának a nyomtatása

Megszületett Vukovics Sebő, a Szemere-kormány igazságügy minisztere

Július 21.

A nándorfehérvári diadal (emléke a déli harangszó)

Július 22.

Elhunyt Mészöly Miklós író

Július 23.

Megszületett Tálás Ernő operaénekes

Július 24.

Szent Kinga, IV. Béla leánya, Lengyelország és Litvánia védőszentje halála

Július 25.

Elhunyt Feszli Frigyes építész, a pesti Vigadó alkotója

Elhunyt Dugonics András piarista szerzetes, író, az első magyar regény írója.

Július 26.

Elhunyt Fáy András, író, politikus és nemzetgazda; az első hazai takarékpénztár létrehozója. Megszületett Kelemen László, az első magyar színigazgató

Július 27.

Eötvös Loránd fizikus, miniszter születése

Megszületett Brunszvik Teréz, az első magyar óvoda megalapítója

Július 28.

Megszületett Majthényi Flóra költő, zeneszerző

Július 29.

Meghalt Szent László a lovagkirály

Július 30.

Megszületett Paál László festő

Július 31.

Elhunyt Devecseri Gábor költő

Megszületett Halassy Olivér, a tragikus sorsú klasszis vízilabdázó

Hauszmann Alajos építész halála

Liszt Ferenc zeneszerző halála

Elhunyt Petőfi Sándor költő

Az egyházi fejezetet összeállította, vitéz Vankó József

Jankovics Marcell: Jelkép-kalendárium

(részlet)

Július

A római naptárban a hónap eredetileg a fantáziátlan Quintilis, „Ötödik” nevet viselte, mivel az egykori márciusi évkezdéstől számítva az ötödik hónap volt. I.e. 44-ben Marcus Antonius hízelgő javaslatára nevezték el júliusnak Julius Caesarról, aki e hónap 12. napján született.

Júliusra esett akkor is, ott is a mezőgazdasági munkák dandárja, de azért ünnep is akadt egy-kettő. 5-én volt a Poplifugia, a „Nép menekülése” ünnep, melynek eredetével az egykorú szerzők sem voltak tisztában, ezért bizonyos történelmi eseményekkel próbálták kapcsolatba hozni. Hahn István viszont a „Királymenekülés”-ünnep (Regifugium, febr. 24.) ellenpárját ismeri föl benne.

7-én volt a Nonae Caprotinae, a rabszolganők ünnepe. Ezen a napon az asszonyok Iuno Caprotina tiszteletére áldoztak egy vadfügefá, „kecskefügefá” (caprificus) alatt. A fügefá tejszerű nedvét mutatták be áldozatul Junónak mint kecske-, illetve fügefáistennőnek. Mind a kecskét (capra), mind a fügét (ficus) termékenység-jelképnek tekintették a régiek, az orgiasztikus szerelem szimbólumai voltak. A római szerzők ezt az ünnepet is történeti esemény emlékének tartják, összekapcsolva a Poplifugia keletkezésének vélt történeti okaival. Valójában a Nonae Caprotinae is téli termékenységünnepek ellenpárja. Pl. a decemberi Saturnaliáé, mely szintén rabszolgaünnep volt, a februári Lupercaliáé, amikor meztelen ifjak kecskebőr korbáccsal ütlegelték városszerte a nőket, hogy termékenyek legyenek. A Caprotina ünnep történeti magyarázata arra enged következtetni, hogy a kecskeistennő papnői eredetileg Bacchus férfifaló szolgálóinak, a bacchánsnőknek a módjára viselkedtek. A hagyomány szerint ugyanis a „nép menekülésekor”, miután Róma szomszédjai összefogtak a Város ellen, a római rabszolganők honleányi buzgalomból magukra öltötték úrnők ruháit, és az ellenség táborába vonultak lelkes fogadtatásul, majd nagy mulatozást csaptak velük. Amikor sikerült leitatni őket, vezetőjük, Tutela („Oltalom”, vö. az Amalthea kecskeistennő bőréből készült oltalmazó égisszel) felmászott egy kecskefügefára, és jelt adott a közelben rejtőzködő római férfiaknak, akik az alvó ellenségén fényes győzelmet arattak. Tutela alighanem Juno mellékneve volt, és a fára mászó rabszolganő története egy ősi faistennő-ábrázolás félremagyarázása lehet. Az ókori magaskultúrák anyaistennőinek egyik növényi alakja a tejet adó fügefélék valamelyike volt. Indiában az asvattha- és a banjanfát (*Ficus religiosa*, *F. indica*) ma is szentnek tartják, Egyiptomban Nut, Hathor vagy Ízisz szederfüge (*F. sycomorus*) képében szoptatta fáraó-gyermekét, a kisázsiai Adónisz anyja Szmürna, a szmürnafügefá volt. Rómában a fügét „Rumina fügefája” néven tisztelték. Rumina („Emlő”) Junónak mint a szoptató anyák és a dajkák védő istenasszonyának volt a neve, s az ő fája alatt szoptatta a mítosz szerint Romulust és Remust farkasdajkájuk. A *Ficus Ruminalis* kapcsolata az ikerkultusszal, világfaként való felfogása (Róma fája = a világ fája), összefüggése a mitikus „szoptatás”-motívummal az Ikrekben átnyúló tejútfa révén foglalható gondolati egységbe. Idetartozik, hogy amikor a Nap a Rák csillagképben jár, az éjszakában az állatövi csillagképek közül az átellenben lévő Bak uralkodik, s hogy az ókorban július elején, miután a Nap elhagyja a napfordulót, ismét látható lett a Tejúton ragyogó, Amalthea kecske után elnevezett Capella csillag. A Caprotina ünnep a mondottakkal függ össze, kiegészítve azzal, hogy a füge virágzása júliusig tart, s ilyenkor termi első gyümölcsét. Július 12-én Apollo tiszteletére rendeztek ünnepi játékokat, amely a nők számára a már említett két ünnep betetőzése volt. Mint Varro írja, e játékokon az asszonyok biborszegélyű tógát ölthettek, amely egyébként a magas rangú férfiak ünnepi ruhadarabja volt. Július 23-án a vizek urának, Neptunusnak áldoztak (Neptunalia), hogy megóvja a termést a szikkasztó nyári forróságtól, most, hogy a Nap elhagyván a „nedves” Rák jegyét és a „száraz” Oroszlánba lépett. Júliust ezért régen Oroszlán havának is nevezték. 23/24-n lép a Nap az

Oroszlán jegyébe (a valóságban a Rák csillagképben jár ekkor). Közhasználatú magyar neve az Oroszlán hónap első dekádjának apostolszentje után Szent Jakab hava volt. A hónapot félmeztelen, nagy kalapú paraszt testesítette meg, amint épp sarlóját köszörüli, arat vele vagy kévét hord, netán a csűrben búzáját csépele. Elvontabb allegóriája sárga ruhás, repülő ifjú, fején kalászkoszorúval. Jobbjában az Oroszlán jele, baljában kosár fűgével, dinnyével és más gyümölcsökkel. Az oroszlánbőrös, buzogányos napisten, Héraklész/Hercules szintén a július megtestesítője volt.

Július 02.

Szűz Mária látogatása Erzsébetnél – Sarlós Boldogasszony

Magyarországon régi szokás szerint július 2-án ünnepeljük Szűz Mária látogatását Erzsébetnél. Mivel ezekben a napokban kezdődnek az aratási munkák, és a katolikus magyarság minden munkáját a Szűzanya oltalma alatt végezte, ezért Sarlós Boldogasszonynak nevezték el az ünnepet. Mária Gábrriel főangyaltól tudta meg, az angyali üdvözetkor, hogy idős rokona, Erzsébet áldott állapotban van. Azonnal útra kelt, hogy a nehéz napokban Erzsébet segítségére lehessen, aki Keresztelő Szent Jánost hordta a szíve alatt. E mai ünnep tartalma az a három hónap, amit Mária Erzsébet és Zakariás házában töltött, egészen Keresztelő Szent János születéséig. Szoros értelemben Mária és Erzsébet, illetve a két magzat, Jézus és Keresztelő János találkozását és János megszentelődését ünnepeljük. Mária és Erzsébet találkozásakor Erzsébet betelt Szentlélekkel, méhében megmozdult („repesett”) a magzat. Mária pedig elénekelte csodálatos hálaénekét, a Magnificatot.

„Magasztalja lelkem az Urat, és szívem ujjong megváltó Istenemben,
mert tekintetre méltatta szolgálója alázatosságát.

Íme, mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék,
mert nagy dolgot cselekedett velem a Hatalmas, és Szent az ő Neve. Irgalma nemzedékről nemzedékre azokra száll, akik őt félik.

Hatalmas dolgokat művelt karja erejével,
szétszórta a gondolataikban kevélykedőket.

Hatalmasokat levetett a trónról, és kicsinyeket felemelt.

Éhezőket betöltött jókkal, és üresen bocsátott el gazdagokat.

Felkarolta szolgáját, Izraelt, megemlékezve irgalmasságáról,

amint megmondta atyáinknak, Ábrahámnak és utódainak mindörökre.”

(Lk 1,46–55)

Július 11.

Nursiai Szent Benedek apát, Európa fővédőszentje

Szent Benedekre, a nyugati szerzetesség atyjára, kontinensünk nagy patrónusára emlékezünk ünnepén, július 11-én. A bencés rend alapítójának életéről keveset tudunk. Tanúk elbeszélése nyomán Nagy Szent Gergely pápa Dialógusok című művének második részében megírta Benedek életét, kiemelve, hogy Benedek – „neve kegyelem szerint áldott” – a Szentlélek mindenféle adományát megkapta. Benedek a Szabin-hegyek között fekvő umbriai kisvárosban, Nursiában született az 5. század második felében. Rómában nevelkedett és tanult, ám tanulmányai befejezése előtt, elrettenve az ottani erkölcstelen élettől, visszavonult. Amikor első csodatétele fölhívta rá környezete figyelmét, teljesen visszavonult a világtól, és Subiaco mellett egy barlangban magányos remeteéletet kezdett. Szent Romanus remete öltöztette be szerzetesnek, s gondoskodott lelki-testi szükségleteiről. Az imádság embere volt. Három évi magánya után a környék lakói tömegesen keresték föl lelki ügyeikkel, számos tanítványa lett. Később – a hagyomány szerint 529-ben – Monte Cassino hegyén telepedett le végleg, és megalapította ma is híres kolostorát. Itt írta meg a közösségben élő szerzetesek szabálykönyvét, a Regulát, a szerzetes atyák tanításának és saját élettapasztalatainak felhasználásával. „Szent Benedek műve, különösen Regulája spirituális kovászként hatott, amely az évszázadok során hazája és kora határain jóval túlmutatva megváltoztatta Európa arculatát” – fogalmazott XVI. Benedek pápa a nyugati szerzetesség atyjáról tartott katekézisében 2008 áprilisában. A benedeki Regulát követő szerzetesek életének keretét a liturgia (közösségben végzett imádság), a lectio divina (lelki épülést szolgáló olvasmányok) és a munka jelöli ki. A keresztény Nyugat számára a benedeki Regulát követő szerzetesek, a bencések teremtették meg a szerzetességet. Szent Benedek fiainak jelentős szerepe volt Európa megtérítésében és kultúrájának kialakításában. Benedek nővére, Skolasztika is Istennek szentelte életét, követte fivérét Montecassinóba.

Július 15.

Szent Bonaventura püspök, egyháztanító

Szent Bonaventura 1218 körül született az olaszországi Viterbo közelében. A hagyomány szerint a Bonaventura nevet a súlyos beteg gyermek Szent Ferenc imájára történt csodás gyógyulásának emlékére kapta. Saját visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy kisgyermek korában súlyos betegségbe esett. Édesanyja akkor fogadalmat tett: ha meggyógyul, a ferencesek kolostorába adja nevelésre. A hagyomány szerint Assisi Szent Ferenc a városban járt, ölébe vette a gyermeket, és ezt mondta róla: „Buona ventura!”, azaz „szép jövő!”, és meggyógyította. Bonaventura 1243 körül, anyja fogadalmához híven, belépett Szent Ferenc rendjébe. Elöljárói, felismerve tehetségét, a noviciátus után Orvietóba küldték a ferencesek első hittudományi főiskolájára, de már egy év múlva a híres párizsi egyetemre került, s huszonhét éves korában itt kezdte meg tanári működését.

Harmincöt éves volt, amikor 1253-ban Párizsban teológiai doktor lett. A fiatal ferences Aquinói Szent Tamás mellett a legünnepeltebb tanár lett. Művei egyesítették a skolasztikus és a misztikus hagyományokat; lelkesedéssel és forró szívvel írt írásai miatt méltán érdemelte ki a „szeráfi doktor” nevet. 1254-ben, 36 éves korában a ferences rend generálisává választották: tizenhat éven át viselte ezt a tisztséget. A rend második alapítójának és atyjának tekintik őt. Bonaventurának nem annyira szervező- és kormányzókézségével, mint bölcsességével és szelíd életszentségével sikerült úrrá lennie a széthúzó erők felett. Egységben tudta tartani az akkoriban mintegy harmincezer főt számláló hatalmas rendet. A legtöbbet nem szavával, hanem példájával érte el: szegénységben és tudásban, józanságban és tökéletes engedelmisségben élte szerzetesi életét. X. Gergely pápa a II. lyoni egyetemes zsinatra rendelte Szent Tamással együtt, aki azonban útközben meghalt, Bonaventura pedig már halálos betegen érkezett Lyonba. A zsinaton két híres beszédet mondott. Sok fáradozása gyümölcseként a görögök visszatértek az Egyház egységébe, letették a hitvallást. Szent Bonaventura a pápa kezéből vette a szent kenetet, és a feszületre függesztette tekintetét, így halt meg 1274. július 15-re virradó éjjel. Sírja a lyoni Szent Ferenc-templomban van. 1482-ben avatták szentté, 1533-tól tiszteljük mint egyháztanítót. Ünnepe a szentté avatáskor felvették a római naptárba, július második vasárnapjára. 1568-ban áthelyezték július 14-re, 1969-ben pedig a halála napjára, július 15-re.

Július 17.

Szent Zoerard-András és Benedek remeték

Az István királlyal, Imre herceggel és Gellért püspökkel együtt 1083-ban szentté avatott két remetére emlékezünk liturgikus emléknapijukon, július 17-én. András és Benedek életét, legendáját Boldog Mór pécsi püspök írta meg, Benedek és Fülöp apátok elbeszélései alapján.

András (eredeti neve: Zoerard, magyarosan: Szórád) Isztriából vagy Lengyelországból származott, és rövid pannonhalmi tartózkodás után került a Nyitra melletti bencés kolostorba. Itt engedélyezték számára a remeteéletet a Zobor-hegyen, és itt kapta az András nevet Fülöp apáttól. Később a Trencsénhez közeli Szkalkába költözött egy barlangba. A nagy ünnepekre visszajárt a kolostorba, és a közösség tagjai is látogatták őt, különösen barátja és tanítványa, Benedek volt gyakori vendége. András ételben, italban, alvásban egyaránt szigorú mértéket tartott. „Mikor pedig a nagybőjti időszak következett, annak a szerzetesi életnek a példájára, amelyben Zoszimász apát élt, amikor valaki negyvenöt datolyával töltötte el a nagybőjtöt, ő Fülöp atyától, akitől a szerzetesi ruhát elfogadta, negyven diót kapott, és azon élve, ennyi táplálékkal megelégedve, örömmel várta a szent húsvét napját.”

„[...] csak olyan éjszakai nyugalmat engedett testének, hogy azt inkább lehetett kínzásnak és gyötremnek, mint nyugalomnak nevezni. Egy tölgyfa tönköt, amit lesimított ugyan, kis kerítéssel vett körül, és ebbe a kerítésbe éles nádszálakat rögzített minden oldalról. Aztán a tönkön ülve olyan helyzetet foglalt el tagjai felüdítésére, hogy ha teste álomtól elnehezdedve,

véletlenül valamerre eldől, a nádszálak hegyétől súlyosan megsértve felébredjen. Ezenkívül még fából készített abroncsot is tett a feje fölé, amire négyfelől négy követ is függesztett, hogy ha álmos fejét bármerre lehajtja, a kő megüsse.” (Részletek a legendából) Szkalkai magányában András favágással és földműveléssel is foglalkozott. „Amikor aztán a túlzott munkától és a szigorú böjtöléstől teste és lelke legyengült, s egyik napon szinte halálra válva feküdt, egy szép arcú és angyali tekintetű ifjú jött, és kocsijára téve a kunyhójába vitte.” (Részlet a legendából) Szerette ezt a munkát, de a kemény aszkéta életmód miatt mindez csakhamar felőrölte életerejét. Barlangjában halt meg 1010 körül. Holttestét Nyitrán helyezték örök nyugalomra a Szent Emmerám-székesegyházban. Mór pécsi püspök Géza hercegnek (a későbbi I. Géza, Szent László király bátyja, Könyves Kálmán apja) ajándékozta András vezeklőövét, és a jámbor herceg viselte azt. András halála után tanítványa, a valószínűleg felvidéki származású Benedek vonult el a szkalkai barlangba. Mesterét mindössze három évvel élte túl. Rablók támadtak rá, kincseket keresve rejtekében. Agyonverték, holttestét a Vág folyóba vetették. „...sokáig keresték a testét, és nem találták egy egész esztendőn át, feltűnt, hogy egy sas ült a Vág folyó partján, mintha valamit őrizne. Ebből a holttest holléte felől bizonyossá válva, valakit a vízbe küldtek, és így sértetlenül megtalálták, mintha csak a minap halt volna meg. Ugyanott temették el Benedeket, Boldog Emmerám vértanú bazilikájában, ahol a szent atya, Boldog András csontjai pihentek.” (Részlet a legendából) A két remetét Szent László király uralkodása alatt, 1083. július 17-én avatták szentté. Remetebárányjuk közelében a 13. század elején megalapították a szkalkai bencés apátságot Szent Benedek és Mindenszentek tiszteletére. A nyitrai egyházmegye patrónusként tiszteli a szent remetéket.

Július 18.

Szent Hedvig királynő

Lengyelország és Litvánia királynőjére, Nagy Lajos király leányára emlékezünk liturgikus emléknapján, július 18-án. Hedvig 1374 körül született Magyarországon Nagy Lajos magyar és lengyel király, valamint Erzsébet boszniai hercegnő harmadik gyermekeként. Lipót ausztriai herceg fia, Vilmos hitvesének szánták. A házassági ígéret szertartását a négyéves Hedvig és a nyolcéves Vilmos között Demeter bíboros, esztergomi érsek végezte. Nagy Lajos Vilmostal együtt a magyar trónra szánta Hedviget, de a király halála után az özvegy Erzsébet királyné és a nemesek az idősebb leányt, Máriát ültették a magyar trónra, Hedviget pedig a lengyel trónra rendelték. A királylány 1384 őszén érkezett Krakkóba, és október 15-én, védőszentjének, Sziléziai Szent Hedvignek ünnepén koronázta meg a gnieznói érsek. A lengyelek, akik Hedviget királynőjüké választották, Vilmost nem akarták a trónon látni, ezért amikor Jagelló (litvánul Jogaila) litván fejedelem követeket küldött, hogy megkérje Hedvig kezét, szívesen fogadták, főként, mert ígéretet tett arra, hogy vele együtt az egész litván nép megkeresztelkedik és egyesül Lengyelországgal. Hedvig, bár teste-lelke tiltakozott ellene,

beleegyezett a nála 28 évvel idősebb pogány litván fejedelemmel kötendő házasságba, mert Isten akaratát látta benne. Ulászló 1386 februárjában testvéreivel és kíséretével együtt megkeresztelkedett Krakkóban. Hedvig a Wawel katedrálisában nyilvánosan visszavonta a gyermekkorában tett házassági ígéretét, majd február 18-án Jagelló Ulászló felesége lett. Március 4-én Ulászlót lengyel királlyá koronázták II. Ulászló néven. A királynő tevékenyen részt vett az állam életében. Elérte azt, amit sem törvény, sem fegyver nem tudott elérni: a pogány Litván Fejedelemséget a kereszthez vezette. Mint Litvánia Istentől vezetett apostola gondoskodott az újonnan kereszténnyé vált népről: 1397-ben kollégiumot alapított litván teológusok számára Prágában. Az elszakadt Ruténia megtérítéséért is sokat fáradt, fölismerete, hogy csak akkor nyerheti meg őket az egyháznak, ha meghagyják nyelvüket és gazdag szertartásaikat. Ezért a szláv bencéseket kérte, nyissanak Krakkóban novíciátust. Rómában elérte, hogy a pápa, IX. Bonifác engedélyezze a krakkói egyetemen a teológiai fakultás megnyitását. Hedvig szíven viselte a betegek, árvák, szegények, elesettek sorsát is. Kórházakat látogatott, betegeket ápolt, sokat tett a parasztság nyomorának enyhítéséért. Köztudott volt róla, hogy legszívesebben a kereszt előtt imádkozott. Saját karizmáját „a kereszt balgaságában” foglalta össze. Sok álmatlan éjszakát töltött a Wawel fekete feszülete előtt, hogy mindent alaposan átgondoljon és világosságot mérítsen elgondolásaihoz. „Fac quod vides” – hallotta Jézustól, vagyis: „Tedd, amit látsz! Figyelj engem, szemléld az én megfeszített szeretetemet, és tudni fogod, mit tégy.” Szentség hírében halt meg 1399-ben. A Wawel-katedrálisban temették el. Wojciech Jastrzembić gnieźnói érsek már 1426-ban létrehozta az első bizottságot, melynek feladata Hedvig életszentségének kivizsgálása volt. Kiadtak egy okiratot, amely megerősítette nyilvános kultuszát. A boldoggá avatási eljárás feltételezhetően akkor szakadt félbe, amikor Jagelló Kázmér 1454-ben feleségül vette Habsburg Albrecht leányát, Erzsébetet, akinek nagyatyja Vilmos herceg testvére volt. A boldoggáavatási eljárás több évszázadig tartó megszakadása ellenére a nép szívében elevenen élt Hedvig (Jadwiga) tisztelete és emlékezete. A lengyel püspöki kar 1933. szeptember 29-én Czesztochowában tartott ülésén egyhangúlag elhatározta, hogy ismét kéri Hedvig boldoggá avatását. Az eljárást 1950-ben fölújították. II. János Pál pápa még mint krakkói érsek 1974-ben megerősítette Hedvig tiszteletének jogosságát, 1979-ben már pápaként kötelező megemlékezést rendelt el a krakkói egyházmegye számára. Végül 1997. június 8-án szentté avatta a királynőt Krakkóban.

Július 22.

Szent Mária Magdolna

Az Úr feltámadásának első tanújára, az „apostolok apostolára”, a megtérő bűnös nők, az orvosok és gyógyszerészek, a haldoklók, a foglyok, a borászok, a fodrászok és a parfümkészítők védőszentjére emlékezünk. Szent Mária Magdolna liturgikus ünnepét július 22-én tartjuk. Mária Magdolna a Genezáreti-tó partján fekvő Magdala városából származott. Nem tudjuk, hogy

Jézus, aki az északi parton, kedves városában, Kafarnaumban szeretett tartózkodni, járt-e Magdalában. Az evangéliumok nem tudósítanak róla, hogy Mária Magdolna hogyan találkozott a Názáreti Jézussal. Csak Lukács egy rövid utalásából (8,2 skk.) és Márk egy megjegyzéséből (16,9) tudjuk, hogy Jézus „hét ördögöt” űzött ki belőle. A Biblia nyelvében a hét (vö. Lk 11,26; Mt 12,45) meghatározatlan, de mindenképp nagy számra utal, s legtöbbször a teljességet, a totalitást érzékelteti. Mária Magdolna tehát egészen „megszállott” volt, mindenestül a démonok hatalmában állt, teljesen eluralkodott rajta a gonoszság, a sötétség. De Jézus tanítása szerint a gonoszságért és a sötétségért nem lehet egyszerűen csak a Sátánt felelőssé tenni: „A szívből törnek elő a gonosz gondolatok, a gyilkosság, a házasságtörés, a kicsapongás, a lopás, a hamis tanúság, a káromlás” (Mt 15,19). Az ember felelőséggel tartozik tetteiért, bűneiért. A keresztény hagyomány és a népi vallásosság összemosza Mária Magdolna alakját más női alakokkal az evangéliumból: annak a bűnös asszonynak az alakjával, aki Simon farizeus házában „könnyeivel öntözte Jézus lábait, hajával törölgette, majd megcsókolta és megkenete kenettel” (Lk 7,38); a Betániából származó Máriával (vö. Jn 11,2), Lázár testvérével. Különösen az irodalomban és a festészetben újra és újra a megtérő bűnös asszony szerepében jelenik meg. Az életrajzi adatoknál azonban sokkal fontosabb üzenetet hordoz ennek az asszonynak a személyisége. Mária Magdolna egészen „kézzelfogható” módon tapasztalhatta, hogy Isten megtöri a gonosz hatalmát. Jézus kiszabadította őt a gonosz hatalmából, s miután mindenható szavával széttörte a bilincset, amivel a gonosz szellem fogva tartotta, meghívta, hogy szegődjön a nyomába, kövesse és szolgálja: „Ezután bejárta a városokat és falvakat, tanított, és hirdette az Isten országát. Vele volt a tizenkettő és néhány asszony, akiket a gonosz lelkektől és a különféle betegségektől megszabadított: Mária, melléknevén Magdalai, akiből hét ördög ment ki, Johanna, Heródes intézőjének, Kuzának a felesége, Zsuzsanna és még sokan mások, akik vagyonukból gondoskodtak róla” (Lk 8,1–3). Mária Magdolna tehát az asszonyok között volt, akik közvetlenül szolgálták az Urat, elkísérhették őt, s gondoskodhattak róla és apostolairól. Mária Magdolna neve mindig az első helyen szerepel a Jézust kísérő asszonyok között (Lk 8,2; Mk 15,40; 15,47; 16,1; Mt 27,56; 27,61; 28,1; Lk 24,10), akik közelről hallgathatták a Mester tanítását és a Golgotára is elkísérhették az Urat. Sőt, hűségük ezután is töretlen maradt. Amikor a szombat elmúlt, „a hét első napján, kora reggel” (Mk 16,8) kimentek a sírhoz, mégpedig azzal a céllal, hogy a drága holttestet bebalzsamozzák. Szent János szerint Mária Magdolna volt az első tanúja a feltámadásnak (vö. Jn 20,11–18). Az asszony ezután ment, és hírül vitte az apostoloknak: „Láttam az Urat!” János evangéliumában Mária Magdolnát, akit kiszabadított a gonosz hatalmából, az Úr arra választotta ki, hogy megvigye az apostoloknak a feltámadás örömhírét, az apostoloknak, akik még mindig nem akarták érteni az Írásokat (Jn 20,9). Ezért kapta Magdolna az „apostolok apostola” nevet. A hagyomány szerint 74. július 22-én halt meg Efezusban (ma Törökország) vagy Saint-Maximin-la-Sainte-Baume-ban (Franciaország). Ünnepe a 8-9. században Keleten július 22-én ülték, a

nyugati egyházban csak a 12. század után terjedt el a tisztelete. Az Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció 2016. június 10-én dekrétumot tett közzé, mellyel Ferenc pápa kifejezett óhajára Szent Mária Magdolna eddigi emléknapját a Római Általános Kalendáriumban ünnep, „festum” rangjára emelte. Istenünk, a te egyszülött Fiad Mária Magdolnára bízta, hogy elsőként ő hirdesse a feltámadás örömhírét. Közbenjárására add, hogy példája nyomán mi is hirdessük, hogy Krisztus él, és megláthassuk őt dicsőségben. Aki Veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Július 24.

Árpád-házi Szent Kinga szűz

Lengyelország és Litvánia patrónájára, a sóbányászok védőszentjére, Árpád-házi Szent Margit nővérére emlékezünk liturgikus emléknapján, július 24-én. „Ne félj, Mária, könnyörgésed meghallgatásra talált az Úr előtt. Íme, olyan gyermeket szülsz, aki neked és a népnek mondhatatlanul sok örömet fog szerezni. Mert az Úr ezen gyermek életével, példájával és érdemével szándékozik megvilágosítani és megsegíteni egy veletek szomszédos

nemzetet” – a krónikák szerint Kinga édesanyja látomásban hallotta e szavakat, kevéssel Kinga születése előtt. Kinga IV. Béla magyar király és Laszkarisz Mária bizánci császári hercegnő első gyermekeként született 1224 márciusában. Szülei, testvérei (Árpád-házi Szent Margit és Boldog Jolán), atyai nagynénje (Árpád-házi Szent Erzsébet), valamint nagybátyja és felesége példás hitéletének hatására maga is mélyen vallásos volt gyermekkorától fogva. Hatással voltak hitére a kolduló rendek is, IV. Béla udvarában a domonkosok és a ferencesek is szívesen látott lelkipásztorokként és tanácsadókként szolgáltak. Kinga egészen fiatalon elhatározta, hogy szüzességi fogadalommal életét teljesen Istennek szenteli. 1239-ben azonban szülei igent mondtak a szomszédos lengyel fejedelem leánykérő küldöttségének. Kinga pár napos vívódás után beleegyezett akaratukba, és sikerült férjét, Boleszlávot rávennie, hogy tartsa tiszteletben szüzességi fogadalmát, sőt, maga is tegyen ilyen fogadalmat. A királyi pár közösen érte el, hogy Szent Szaniszlót, Krakó hajdani vértanú püspökét szentté avassák. A tatárok a muhi csata évében Lengyelországot is megtámadták. Kinga az ellenség elvonulása után hazalátogatott Magyarországra, s az apja által szolgálatára rendelt bányászok segítségével 1251-ben megnyitotta a híres bochniai sóbányákat (Wieliczka). Ehhez kapcsolódik egy legenda, miszerint Kinga magyarországi látogatásakor édesapja kíséretében eljutott a máramarosi sóbányákba is. Gyönyörködve nézte a csillogó hófehér sötömböket. De mindjárt eszébe jutottak lengyel alattvalói, akik sós forrásokból párologtatott, úgynevezett főtt sóval voltak kénytelenek beérni. Kinga így szólt atyjához: „Atyám, add nekem ezt a sóaknát, és engeddd meg, hogy innen egyenesen Lengyelországba vihessék a sötömböket.” A király teljesítette leánya kérését. Kinga pedig lehúzta ujjáról a jegygyűrűjét, és az akna birtokbavételének jeléül a mélybe dobta. Amikor később megnyitották a

wieliczki sóbányát, a legenda szerint az első kitermelt sötömbben megtalálták a királyné gyűrűjét. Boleszláv 1279-ben meghalt. Temetésén Kinga már a ferences apácák (klarisszák) ruhájában vett részt. Jolán húgával együtt – aki fél évvel korábban szintén megözvegyült – abba az ószandeci klarissza zárdába léptek be, amelyet annak idején Kinga és férje együtt építtettek. Kinga napjai ezután jótékonykodással és önmegtagadó imaéletben teltek. A nővérek 1284-ben főnöknőjükké választották. 1287-ben a kolostort földúlták a tatárok. Az újjáépítést Kinga irányította. Egy legenda szerint mikor Kinga a tatárok elől menekült Lengyelországban, a Pieninek-hegységhez érve apácatársaival egy szalagot dobott a háta mögé, amely kanyargós folyóvá vált: így keletkezett a Dunajec. Mivel ezen a tatárok keservesen ugyan, de átjutottak, ezután Kinga a fésűjét dobta háta mögé, s ebből sűrű erdő lett, amelyen a tatárok már nem tudtak átkelni. 1291 őszén Kinga betegeskedni kezdett, majd 1292. július 24-én, Szent Jakab apostol ünnepének vigíliáján elhunyt. 1690-ben VIII. Sándor pápa avatta boldoggá, 1999. június 16-án Ószandecen (Stary Sacz) II. János Pál pápa iktatta a szentek sorába. Kinga tisztelete Lengyelországban igen eleven. Hazánk egyetlen Szent Kinga-temploma a Veszprémi Főegyházmegye területén, Küngös településen található. A községet és a hozzá tartozó területet alapításakor IV. Béla Kingának ajándékozta. stenünk, te megismertetted Szent Kingával a kegyelmi élet édességét, és arra indítottad, hogy szüzességét a házasságban is megőrizze. Add, kérünk, hogy közbenjárására mindenkor tiszta étellel szolgáljunk neked, és őt követve mi is örvendező lélekkel jussunk el hozzád. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Július 25.

Szent Jakab apostol

Szent János apostol és evangélista bátyjára, az első vértanú apostolra, a gyógyszerészek, kalaposok, kereskedők, szatócsok, utasok, zarándokok védőszentjére emlékezünk ünnepén, július 25-én. Jakab apostol Betsaidában született. Zebedeus és Szalóme fia, Szent János evangélista bátyja volt. Az egyház hagyományában az „idősebb” nevet kapta, hogy megkülönböztessék a május 3-án ünnepelt „fiatalabb” Jakabtól. Mesterségét apjától örökölte: halászatból élt. Az Úr, miután meghívta Pétert és Andrást, „folytatva útját megpillantotta Zebedeus fiát, Jakabot és testvérét, Jánost. Éppen hálójukat javították a bárkában apjukkal, Zebedeussal. Őket is hívta. Rögtön otthagyták a bárkát apjukkal együtt, és nyomába szegődtek.” (Mt 4,21). Simon Péter és János mellett Jakab a harmadik, akinek az Úr különleges feladatot szánt: Simon a szikla, az egyház sziklaalapja; János a szeretett tanítvány, aki legközelebb állt az Úrhoz; Jakab pedig az első vértanú az apostolok közül. Ezért kiváltságos helyzetekben – a színeváltozáskor, Jairus leányának föltámasztásakor és a Getszemáni-kertben – csak hármukat vette maga mellé Jézus. Jakab robbanékony természetű volt. Ezért nevezte Jézus őt és testvérét boanergészeknek, ami annyit jelent: „a

mennydörgés fiai”. Szintén az evangéliumból tudjuk, hogy Jakab milyen odaadással várta Isten országát. Szalóme asszony a fiaival együtt odament Jézushoz, és leborult előtte, hogy kérjen tőle valamit. Jézus megkérdezte: „Mit akarsz?” „Intézd úgy – felelte –, hogy két fiam közül az egyik jobboldon, a másik baloldon üljön országodban.” Jézus így válaszolt: „Nem tudjátok, mit kértek. Tudtok-e inni abból a kehelyből, amelyet majd én iszom?” „Tudunk!” – felelték. Jézus így folytatta: „A kehelyből ugyan inni fogtok, de nem az én dolgom eldönteni, hogy a jobboldon vagy a baloldon ki üljön. Az azoké lesz, akiknek Atyám készítette.” A többi tíz ennek hallatára megnehezítelt a két testvérré. Jézus azonban odahívta őket magához, és így szólt: „Tudjátok, hogy akiket a világ urainak tartanak, zsarnokoskodnak a népeken, a hatalmasok meg a hatalmukat éreztetik velük. Köztetek nem így lesz. Hanem aki nagyobb akar lenni közületek, a szolgátok lesz, és aki első akar lenni, a rabszolgátok lesz. Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon és odaadja életét váltságul sokakért.” (vö. Mt 20,20–24) Jakab lett a jeruzsálemi egyház püspöke Jézus halála után. Szent Pál tanúskodik arról, hogy megtérése után tizennégy évvel úgy ismerte meg őt mint Péter és János mellett az egyház „oszlopát” (Gal 2,1–10). Amikor Heródes Agrippa király 41–42-ben az egyházra támadt, elsőként Jakabot végeztette ki karddal. Ő lett az első vértanú az apostolok között. Mindenható, örök Istenünk, rendelésedből Szent Jakab az apostolok közül elsőként ontotta vérért és áldozta életét az evangéliumért. Hitvallásával erősítsd, folytonos pártfogásával pedig oltalmazd Egyházadat. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Július 26.

Szent Anna és Szent Joachim

Szent Annára és Szent Joachimra, a Boldogságos Szűz Mária szüeleire emlékezünk liturgikus emléknapjukon, július 26-án. Az újszövetségi könyvek semmit nem mondanak Szűz Mária szüeleiről, nevüket sem említik. Egy 2. századi apokrif könyv szerint Mária édesanyját Annának, édesapját Joachimnak hívták. Az Anna név annyit jelent: kegyelemmel áldott, a Joachim pedig: Isten megvigasztal. Szent Anna és Szent Joachim ünnepe a 13–14. században terjedt el Európában, annak az érdeklődésnek következményeként, amellyel Krisztus emberi természete és emberi valósága felé fordultak a hívők – ekkor élénkült fel az Üdvözítő nagyszülei iránti tisztelet is. Az ünnep dátuma a Mária feltételezett szülőhelye fölé épített templom fölszentelésének évfordulójából ered. A hagyomány ugyanis úgy tartotta, hogy Mária Jeruzsálemben született, és szülőháza a Bethesda-tó közelében állt. Az 5–6. században e föltételezett születési hely fölé bazilikát építettek, melyet július 26-án szenteltek föl. A bizánci rítusban július 25-én ülik Szent Anna asszony halála napját, amely napon Konstantinápolyban 550 körül templomot szenteltek a tiszteletére. Nyugaton a 12. századtól terjedt el a július 26-i ünnep. V. Pius pápa 1568-ban eltörölte, de 1583-ben ismét felvették a római naptárba, július 26-ra. Szent Joachimot 1584-től március

20-án, 1738-tól a Nagyboldogasszony oktavája utáni vasárnapon, 1913-tól augusztus 16-án ünnepelték. 1969-ben egy napra tették Szent Annával. A legenda szerint Szent Anna szüleit Stolanusnak és Emerenciának hívták, és Betlehemben éltek. Anna a Názáretben élő Joachimnak lett a felesége, mindketten Júda nemzetségéből és Dávid házából származtak. Húsz évig éltek már együtt, de nem volt gyermekük. A vagyonukat három részre osztották: egy részt maguknak tartottak meg, a másik részt a templomnak és a papoknak adták, a harmadik részt pedig szétosztották a szegények között. Gyermektelenségük fájalmát továbbfokozta egy eset: a templomszentelés ünnepére fölmentek Jeruzsálembe, és Joachim áldozati ajándékot akart felajánlani, de egy Iszakár nevű pap visszautasította az ajándékot azzal a megokolással, hogy bűnös kézből nem fogadja el. Joachim házasságának terméketlenségét ugyanis bűnössége nyilvánvaló jelének látta. Joachimot ez a megszegés olyan érzékenyen érintette, hogy hazatérve elhatározta: nem marad többé a városban, hanem elbujdosik az erdőbe és a mezőre a pásztorok közé. És így is tett. Nem sokkal később azonban megjelent neki Isten angyala és megvigasztalta. Megígérte neki, hogy imádságaiért és alamizsnáiért Anna gyermeket szül, mégpedig egy leányt, akit majd Máriának kell nevezniük. Az angyal azt is megmondta, hogy a gyermek fogantatásától fogva telve lesz Szentlélekkel. Szava igazsága mellé jelül azt adta, hogy Joachim menjen föl Jeruzsálembe hálát adni Istennek, és a templomban, az Arany Kapunál találkozni fog a feleségével, akit ugyanígy angyali jelenés indít arra, hogy a templomba menjen. Így is történt. Joachim és Anna találkoztak, boldogan elmondták egymásnak a látomásukat, majd hálát adván Istennek, visszatértek otthonukba, Názáretbe. Anna az ígélet szerint fogant és megszülte a kislányt, akit Máriának neveztek el.

Máriát három éves korában a jeruzsálemi templomban Istennek szentelték. Joachim ezután hamarosan meghalt, Anna azonban megérte Jézus születését. A kicsi Jézus ott volt halálos ágya mellett, és békés, nyugodt halállal ajándékozta meg nagyanyját. Nyugaton a keresztes háborúk Szentföld-élményének hatására és a ferencesek nyomán lett népszerű Szent Anna ünnepe. Hazánkban Szent Annát Szent Anna asszonyként, a szegedi hagyományban Kedd asszonyaként emlegették. Kiváltságos patrónajaként tisztelte sok ügyében-bajában az asszony nép. Anyák, családok, gyermeket várók, vajúdok kérik oltalmát. Anna az asztalosok, bognárok, botfaragók, csipkeverők, esztergályosok, gazdaasszonyok, harisnyakötők, lovászok, molnárok, orvosok, szülésznők, takácsok, varrónők, vászonkereskedők védőszentje. Céhpatrónaként tisztelték az asztalosok azért, mert hajdanában az oltárszekrény elkészítése a mesteremberek feladatai közé tartozott, márpedig Anna volt méltó arra, hogy az élő tabernákulumot, Máriát a méhében hordozza. A kádárok is tisztelték, nyilván abból a megfontolásból, hogy Jessze törzséből, Anna és Mária méhéből sarjadt a Szőlőtő: belőle termett a megváltás bora. A barokk korban Szent Anna külön tisztelt patrónája volt a haldoklóknak. Urunk, atyáink Istene, te Szent Joakimnak és Szent Annának megadtad azt a kegyelmet, hogy tőlük szülessék megtestesült Fiad édesanyja. Kettejük imájára add, hogy mi is eljussunk az üdvösségre,

amelyet népednek megígértél. A mi Urunk Jézus Krisztus, a Te Fiad által, aki Veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Július 29.

Szent Márta, Mária és Lázár

A 2021. januárban kiadott liturgikus dekrétum szerint Szent Mártára, Máriára és Lázárra emlékezünk liturgikus emléknapi napunkon, július 29-én. Három alkalommal beszélnek az evangélisták a testvérekről. Az első találkozást, amikor Jézus Márta házában járt, Szent Lukács beszéli el. Jézus tanítványai kíséretében úton volt, és betértek Betániába, ahol egy Márta nevű asszony befogadta őket a házába. Márta húga, Mária odaült az Úr lábához, és hallgatta szavait. Márta sürgött-forgott, és végezte a háziasszonyi teendőket. Egyszer csak megállt, és így méltatlankodott: „Uram, nem törődöl velem, hogy a húgom elnézi, hogy egyedül szolgáljak? Szólj neki, hogy segítsen nekem!” Az Úr azonban így válaszolt: „Márta, Márta, sok mindenre van gondod, és sok minden nyugtalanít, de csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, nem is veszi el soha.” (vö. Lk 10,38–42) A két nővérben az Egyház a lelki élet két alaptípusát látja: Márta a jótékonyágban tevékeny, aktív, Mária a szemlélődésben elmerülő, kontemplatív életforma megtestesítője.

Július 31.

Loyolai Szent Ignác

Loyolai Szent Ignác áldozópap, a jezsuita rend (Jézus Társasága) megalapítója, a Lelkigyakorlatok szerzője élettörténetét idézzük fel liturgikus emléknapi napunkon, július 31-én. Ignác egy Guipúzcoa tartománybeli baszk nemesi család sarjaként született 1491-ben, tizenkét testvér közül utolsóként. Egy spanyol nagyrú apródjaként, s később fiatal tisztként dicső jövőről álmodozott. 1521 pünkösdvasárnapján azonban egy ágyúgolyó súlyosan megsebesítette. Ez az esemény Franciaország és a Habsburg-ház harcában, amely az egész korszakra rányomta a bélyegét, alig számított valamit, mégis történelmi jelentőségű: következtében Inigo de Lopez a spanyol király szolgálatát fölcserélte Krisztus, az ég és föld Ura szolgálatával. Így válhatott Inigo lovagból Szent Ignác. A sebesülés véget vetett a becsvágyó nemesember érvényesülésének. Az egyik lába, hiába tettek meg az orvosok mindent, rövidebb maradt a másiknál. Hosszú ideig kellett fekélnie. Olvasnivalót kért, de csak Jézus élete volt kéznél egy karthauzi szerzőtől, Szász Rudolftól, és egy szentek életéről szóló könyv. Először kedvetlenül lapozgatta őket, de végül egészen e művek hatása alá került. Amikor Ignác félig-meddig felépült, először egy karthauzi kolostor magányába akart vonulni. Aztán elzarándokolt Miasszonyunkhoz, Aranzazúba és Montserratba. Ez utóbbi közelében fekszik Manréza, ahol először csak rövid ideig akart maradni, de aztán majdnem egy egész esztendő eltöltött. Ez a már-már kétségekig fokozódó lelki gyötrődés és

a misztikus átalakulás ideje volt. Itt élte át élete legnagyobb kegyelmét: ekkor kezdett a szeme megnyílni, értelmében nagy világosság támadt. Itt, Manrézában született meg a Lelkigyakorlatok, amely segítségére volt abban, hogy átformálja a világot.

***A következő havi hírlevelünkhöz várjuk a Rendtársak ötletadó leveleit.
Tisztelettel a Rendtársaknak, vitéz Balog Barna törzskapitány.
Elektronikus levélcím: balog.barna.bb@gmail.com***